

אמונת חיים

גליון תורני לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון שנב שנה ח'

פר' בשלח-שירה טו בשבט תשפא

דברי אלוקים חיים
מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרוך רבינו עטר שליט"א

ויאמר משה אל העם אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם וגו' ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ואתם תחרישון ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו.

וצריך להבין מה שאמר משה לישראל ה' ילחם לכם אתם תחרישון וה' אמר למשה מה תצעק אלי למה בני ישראל יחרשו וישתקו, ורק משה רבינו היה עומד ומתפלל עד שה' אמר לו מה תצעק אלי דבר וכו' וקשה דלמול מי יצעק אם יצעק אם לא לה' אלוקיו, ובפרט בעת צרה דכתיב קראתי מצרה לי, וכתוב מן המיצר קראתי י-ה, והתרגום אנקלוס כתב לתרגם הכתוב שה' אמר למשה "קבלית צלותך" כלומר שאין כבר צורך לתפילה מכיון שכבר קיבלת תפילותך ולכן דבר אל בני ישראל ויסעו, ורש"י הק' כתב שלמדנו שהיה משה עומד ומתפלל אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפילה שישראל נתונין בצרה, וגם מה תצעק אלי, עלי הדבר תלוי ולא עליך, ואין להם אלא ליסע שאין הים עומד בפניהם וכדאי זכות אבותיהם והם האמונה שהאמינו בי ויצאו לקרוע להם הים עכ"ל.

ובאוה"ח הק' כ' לבאר כי כוח הרחמים הוא המעשים טובים אשר יעשה האדם למטה ובזה יוסיפו כוח במידת הרחמים, והנה לצד א-ל עליון כי על עם ישראל קיטרגה עליהם מידת הדין, והן אמת כי חפץ ה' לצדק את ישראל, אבל אין כח ברחמים לצד מעשיהם, ועל כן אמר ה' למשה תשובה ניצחת "מה תצעק אלי", פירוש כי אין הדבר תלוי ביד, שהגם שאני חפץ עשות להם נס, אבל מכיון שהם אינם ראויים ולכן מידת הדין מונעת, ואין כח ברחמים כנגד מידת הדין המונעת, ואמר ה' אליו "דבר אל בני ישראל" פירוש זאת העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים ויתעצמו באמונה בכל ליבם ויסעו את היום קודם שיחלק, על סמך הביטחון כי אני אעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר הרחמים ולכן "ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות זה תתגבר הרחמים, ולכן ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות מעשה הטוב נעשה להם הנס ונבקע הים, כי גדול הביטחון והאמונה להכריעם לטובה, ובזה נתיישבו הכתובים על נכון.

ונראה לי לומר עוד כי רשם ה' יתברך לומר להם טעם התיגבורת הדין עליהם הוא לצד שהם המעיטו בלבם האמונה, ואמרו טוב לנו עבוד את מצרים ולזה ציוה ה' לעשות כנגד עון זה הצדקת האמונה בכל תוקף וגם בזה רומזם ה' לדעת את ישראל סיבת הסובב תגבורת הדין

ויהי בשלח פרעה אם העם (יג, יז)

צריך להבין למה פתח וביהי לשון צער במקום והיה לשון גילה ושמחה, עוד למה תלה זאת בפרעה ולא באדון הכל. כן צריך ביאור החילוק למה כתב כאן העם ובפסוק הסמוך אחריו כתוב וחמושים עלו "בני ישראל" ממצרים ולא כתיב "העם" כדכתיב ברישא דקרא. אלא "ל" דהצער היה שהעם אלו פשוטי העם, תעו ותלו את יציאתם בטוב ליבו של פרעה.

כן נראה לבאר דבני ישראל עלו לא מחמת פרעה דמאחר ששחרר אותם מעבדות הלכו לדעתם, אך הערב רב שנקראו "עם" כש"כ המפרשים (עי' רמב"ן יד, י) הוצרכו לקבל רשות מפרעה לילך, לפיכך אמר בשלח פרעה את העם, והיינו שנתן להערב רב רשות ללכת עם בני".

ובאופן זה נראה לבאר מש"כ פן ינחם "העם" וגו', ויסב אלוקים את "העם" דרך המדבר וכו', והביאור דהכל היה רק מפני הערב רב שיסיתו את ישראל לחזור למצרים כשיראו מלחמה, אבל בני" מעצמם לא היה עליהם החשש הזה מפני שבטחו בהקב"ה בבטחון גמור.

ואולי מש"כ אח"כ (יד, ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם, היינו הערב רב שלא נתן להם רשות לצאת לגמרי ממצרים אלא רק ללכת ג' ימים ולפיכך רדף אחריהם, ואח"כ בפסוק (ח) נאמר ויחזק ה' את לב פרעה וירדף אחרי "בני ישראל", שרדף אחר ישראל על שלקחו אתם את הערב רב כנגד רצונו.

ולפי"ז והיה שכתוב כאן הוא לשון צער, והיינו משום שיצאו הערב רב שבסופו של דבר התחילו המריבה עם משה ועם ה', וקלקלו את בני ישראל.

כן מפרש האור החיים הק' שאמר 'ויהי' לשון צער שהרי הסכמת פרעה ליציאת בני ישראל היה כרוך במכות קשות למצרים, ולאחר מכן ברדיפת פרעה שגררה את טביעת מצריים ובזה רואים שהקב"ה מקפיד על כליון הנבראים כמובא בדבריהם ז"ל (מגילה י'): מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה.

כן מפרשים שהיה צער בכך שרק חמושים עלו ממצרים דהיינו רק חמישית מבני ישראל זכו לצאת, והיתר מתו במכת חושך.

ואולי יש לומר, שהוא נמשך לסוף הפסוק, "פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה", והוא מסתבר טעם לפגם, כי אם היתה אמונתם איתנה וקבועה וחזקה לא היו אומרים נתנה ראש ונשובה יהיה מה שיהיה אחר שה' ברחמיו הוציאם משם, ועל כך שיש מקום לירא ולחשוש שמה ירצו לשוב מצרימה, זה עצמו סיבה לצער, וכלפי זה אמר "ויהי"

יה"ר כשם שהש"ת הוציאנו ממצרים ביד רמה, כך נזכה לצאת מכל המיצרים, ונבטח בו לבדו, נזכה לגאולה האמיתית והשלמה מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

מחדש שהוא מיעוט האמונה וצריך הצדקת האמונה בכל תוקף.

והנה בדומה לדברי קודשו של האוה"ח מובא בשם הרה"ק ר' פנחס מקוריץ ז"ע שכותב שיש מצב לפעמים בשעת שיש קטרוג על האדם שהוא נמצא בצרה גדולה רח"ל, שאל יתפלל בכלל אלא יבטח בה' יתברך ואז יושע. ובספר חיים ושלוה מהרה"ק ממונקאטש ז"ע כותב על דברי קודשו של האוה"ח הק' הנ"ל שתיבת "התייבבו" רומז התיצבות בתפילה, דקשה דלפי זה מה שמסיים הפסוק שאמר משה "ואתם תחרישון" דכיון שיתייבבו בתפילה הרי זה בדיבור ולמה כתב "תחרישון" שהרי זה שתיקה בלי שום דיבור כלל, וכ' שיש לומר על פי דברי קודשו של רבינו הבעש"ט הק' ז"ע המקובל שאמר כן, וכן כתבו בספרים הקדושים בשמו, כי בעת קטרוג גדול וצרה ר"ל יש סכנה להתפלל בדיבור, ואפילו בלחש מפני המקטרגים החוטפים את התפילה, ועל כן יש להתפלל אז במחשבה לפני היודע מחשבות יתב"ש, אשר לו לבדו נתכנו עלילות ומחשבות בני אדם, ועל ידי זה ינצלו מהם, ולכן קודם קריעת ים סוף אין לך סכנה גדולה יותר מהקטרוג, ועל כן אמר משה רבינו התייבבו, בתפילה אולם סיים ואתם תחרישון שהתפילה תהיה במחשבה, מפני הסכנה ועל ידי זה ינצלו עכ"ל הק'.

ולענ"ד נראה לומר שמה שכתוב "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, באופן אחר, שמכיון שאמר משה רבינו ה' ילחם לכם ואתם תחרישון אמר לו ה' למשה "מה" כלומר למה אמרת כך שלא יתפללו אלי אלא שהם יחרישו, דאדרבה "תצעק אלי" שאני כביכול אוהב תפילתן של ישראל ומתאוה להם ולכן אמר לו ה' "דבר אל בני ישראל ויסעו" שכל מה שעשיתי שיהיה צרה לישראל זה בשביל שאני מתאוה לתפילת ישראל והבל פיהם בתפילה חביב עלי, ולכן כעת שכבר התפללתם כבר יכול אתה לומר להם שייסעו, וכמו שפירש רש"י הק' שאין הים עומד בפניהם וכו'.

ועוד יש לומר בדרך אפשר כי כתוב בספרים הק' שיש להתפלל בתפילה בשביל צער השכינה הק' שבכל צרה שיש לאיש ישראל הקב"ה כביכול גם כן בצרה ולכן אם מתפללים לצורך גבוה לצער השכינה הק' התפילה מקובלת, ולכן אמר ה' מה תצעק אלי כלומר שתצעק "אלי" לצורך השכינה הנמצא כביכול בצרה בצערן של ישראל ואז תוכל לדבר אל בני ישראל "ויסעו" שתתקבל תפילתן.

ועוד יש לומר בדרך צחות שכתוב מה בפתח אבל ידוע בקמץ ופתח מתחלפין ודומין הן מאוד, ובפרט במבטא הספרדי ולכן אפשר לומר שמה רבינו מחמת ענוותנותו לא היה לו האומץ לומר "דבר אל בני ישראל ויסעו" משום שמה רבינו אמר "ואנחנו מה" ולכן אמר לו ה' יתברך מה תצעק "אלי" ותגידי לי שאתה עניו, אבל לבני ישראל "דבר" תהיה מנהיג ואמר לו ה' יתברך שיתנהג בגאווה דקדושה שכן צריך להיות למנהיג ולכן אמר משה שיסעו לים ולא עמד הים לפניו וכו"ל.

ועלינו להתחזק במידת הביטחון והאמונה בה' שהוא הכל יכול, ולכן כתבו הספרים הק' שיש סגולה לומר פרשת המן, כל יום ויום לידע שה' יתברך יכול ליתן פרנסה לכל אדם כמו שנתן מן, מן השמים במדבר ולכן היתה גם הצנצנת של המן שנתן אהרן לזכרון שכמו שכ' רש"י ע"ש, ולכן טוב לנהוג כן וגם ללמוד בספרים המחזקים את

הביטחון והאמונה הק' כמו בספר חובת הלבבות שער הביטחון וספרי רבותינו הק' ועוד ספרים שמדברים מאמונה וביטחון ובזכות זה נזכה לפרנסה בשפע בני חיי ומזוני ריחי.

ובעיקר נזכה להגאל בגאולה השלימה ע"י משיח צדקינו ונזכה לבנין בית המקדש ושם נעבוד את ה' ביראה ואהבה ונאמר לפניו שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו בקרוב בימינו מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן

תפילה מיוחדת לט"ו בשבט שנהגו רבותינו הק' זיע"א

לזכות לאתרוג מהודר בחג הסוכות הבעל"ט

יְהי' רְצוֹן מִלְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּבָרֵךְ כָּל אֵילָנוֹת הָאֶתְרוֹג לְהוֹצִיא פְרוֹתֵיהֶם בְּעֵתָם וְיוֹצִיא אֶתְרוֹגִים טוֹבִים יְפִים וּמְהֻדָּרִים וְנִקְיִים מִכָּל מוּם וְלֹא יַעֲלֶה בָהֶם חֲזָזִית, וְיִהְיוּ שְׁלֵמִים וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם שׁוּם חֲסָרוֹן וְאֶפְלוּ עֲקִיצַת קוֹץ, וְיִהְיוּ מְצוּיִים לָנוּ וְלִכָּל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ בְּכָל מְקוֹם שָׁהֵם, לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוַת נְטִילַת עֵם הַלּוּלָב בְּחַג הַסּוּכוֹת שֶׁיֵּבֵא עֲלֵינוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרַתְךָ ע"י מֹשֶׁה עַבְדְּךָ וְלִקְחַתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפּוֹת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֹת. וְיִהי' רְצוֹן מִלְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲזְרֵנוּ וְתַסִּיעֵנוּ לְקַיֵּם מִצְוָה זוֹ שֶׁל נְטִילַת לּוּלָב וְהַדָּס וְעֵרְבָה וְאֶתְרוֹג כְּתֻקָּנָה בְּזִמְנָהּ בְּחַג הַסּוּכוֹת שֶׁיֵּבֵא עֲלֵינוּ לְיָמִים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב, וְתִזְמִין לָנוּ אֶתְרוֹג יָפֵה וּמְהֻדָּר וְשֵׁלֵם וְכֶשֶׁר כְּהִלְכָתוֹ

וְיִהי' רְצוֹן מִלְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּבָרֵךְ כָּל מִיְנֵי הָאֵילָנוֹת וְיוֹצִיא פְרוֹתֵיהֶם בְּרַבּוּי שְׂמִינִים וְטוֹבִים, וְתְבָרֵךְ כָּל הַגִּפְנִים שֶׁיֹּצִיא עֲנָבִים הַרְבֵּה שְׂמִינִים וְטוֹבִים כְּדִי שִׁיְהִיָּה הַיַּיִן הַיּוֹצֵא מֵהֶם מְצוּי לְרַב לְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוַת קִדּוּשׁ וּמִצְוַת הַבְּדִלָּה בְּשִׁבְתוֹת וּבְיָמֵים טוֹבִים, וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ וּבְכָל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ מִקְרָא שֶׁכְּתוּב "לֶךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׂתָּה בְּלֵב טוֹב יַיִןךָ כִּי כִּבְרַ רְצָה אֱלֹקִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ" בְּאֵתִי לִגְנֵי אַחֹתִי כָּלֵה אֶרְצִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי, אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים יִהְיוּ לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיזוּ לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי

מוקדש לז"נ

רבינו הק' יצחק צבי משה בן רבינו אביגדור זי"ע

תפילה לט"ו בשבט שחיבר הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע

"יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוקי אבותינו, שתברך כל מיני אילנות ויוציאו פירותיהם בריבוי שמנים וטובים ותברך את הגפנים שיוציאו ענבים הרבה שמנים וטובים, כדי שיהיה היין היוצא מהם מצוי לרוב ולכל עמך ישראל לקיים בו מצוות קידוש ומצוות הבדלה בשבתות ובימים טובים, ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב: 'לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה אלוהים את מעשיך'."

מוקדש לז"נ

רבינו הרה"צ ר' אביגדור בהרה"צ משה זי"ע

כניני חיים

ויהי בשלח את פרעה את העם וכו'

"ל ענין מלחמה זו שרומז על מלחמת היצר, כי גם בני ישראל לא נשתרשו אז עדיין באמונה שלימה ועי"ז היה חשש "ושבו מצרימה" ע"כ ויסב אלוקים וכו' דרך המדבר שיקבלו התורה וילמדו עם משה עד שהיו דור דעה וישתרש בהם האמונה בשלימות

(אוהל תורה - קאצק)

נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר

הפסוק מרמז שאם אדם שקוע בתאוות העולם הזה, אז אינו יכול להוציא מפיו דברי קדושה בדחילו ורחימו כראוי, זה שאמר נבוכים הם בארץ עי"ש הם שקועים בארציות "סגר עליהם המדבר", אין הם מסוגלים לדבר לפני הקב"ה כדבעי (תפארת שלמה)

וירא ישראל את היד הגדולה וכו' ויאמינו בה' ובמשה עבדו

כי לא האמינו בכל האותות שראו מקודם, אמנם הכוונה כי יש ב' סוגי אנשים א' המאמינים בצדיקים ע"י אותות ומופתים שהמה רואים והמה הפחותי עם, אבל אנשי מדע הם מסוג הב' שהמה יודעים ומבינים שאין במופת שום ראייה כמבואר ברמב"ם ז"ל רק אם רואים גודל קדושתו ורוב צדקתו מאמינים בו, והנה דור המדבר היה דור דעה ע"כ עד עתה לא האמינו בשום מופת, אבל עתה בקריעת ים סוף שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל ועין בעין ראו את השכינה הקדושה, ע"כ מידי האמינו, זה ויראו העם את ה' מלשון ראייה שראו כבוד ה', ע"כ מיד האמינו גם במשה (אמרי קודש)

עזי חזרת י-ה

כי על מידת יראה צריך אדם לעשות כל השתדלות שיהיה לו יראת ה', ואז אח"כ בא לו ממילא אהבת ה', חזו עזי היינו היראה, חזו עזי בחיריק, הוא שלי, חזרת, היינו האהבה, בא מן ה' אחר אשר השתדל שיהיה לו יראת ה'

(קדושת לוי)

אמר איוב ארדוף אשיג אחלק שלל

שפרעה נודע לו סוד גאולת ישראל בזכות ג' דברים שלא שינוי את שמם את לשונם ומלבושם, ועצתו היתה שירצה לפתות את בני ישראל שיסורו מדרכם הטובה ובוזה ידע בבירור שאם יעלה בידו להסירם מגדרם אז בוודאי ישיגם, חזו כוונת הפ' אמר איוב ארדוף אשיג, באיזה אופן אחלק שלל, הוא ר"ת ש"ם ל"שון ל'בוש, אם יכניס פירוד ביניהם שעכ"פ קצת יתרוצו לשנות שמם לשונם ולבושם, אז בוודאי ישיג אותם, אבל לא עלתה בידו

(הרה"ק מהר"ש מבעלזא)

והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל

דהיינו האדם בעת אכילתו נלחם עמו עמלק הרשע להכשילו בתאוות רעות ח"ו, והיה אם ירים ידו בתוך אכילתו להפסיק עד שיצטנן התאוות וכו', אז וגבר ישראל יתגבר הנשמה והשכל על היצר. והיה אם הניח ידו שיהא ידיו מונחים על המאכל מבלי להרים ידו להפסיק לכבוד בוראו, אז וגבר עמלק הרשע ח"ו, ואם ירים ידו בכל עת להמתין על קרירות התאוות אז וגבר ישראל

(שולחן הטהור)

הננו ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך בתורתו אם לא

התורה אמרה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, למען אנסנו, שיהיה לכם פרנסה, כי הוא מלשון הרמת נס ומי שיש לו פרנסה יש לו הרמת ראש למעלה, הילך בתורתו אם לא היינו בין כך ובין כך יהיה לכם פרנסה, במאמרם ז"ל אין בודקין למזונות

(בארות המים)

דבר בעתו

סגולות ט"ו שבט

ט"ו בשבט הוא יום סגולי לבקש ולהתפלל על פירות טובים, שהם זרע של קיימא, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

עטרת ישועה

יום זה מסוגל הוא להשפיע שפע רפואה לכלל ישראל

(תפארת בנים)

סגולה לפקידת עקרות: לאכול ביום ט"ו בשבט את האתרוג עליו בירכו באותה השנה.

(אהבת ישראל)

מנהג טוב ויפה לתת צדקה בט"ו בשבט - 91 פרוטות, שזהו הגימטריה של המילה 'אילן'.

יש נוהגים לאכול לפחות 15 מיני פירות, ועל כל מין שאוכלים - אומרים פרק אחד מתוך 15 שירי המעלות. באופן זה אומרים במהלך הסעודה את כל 15 שירי המעלות. על ידי אמירת אכילת הפירות, מכניסים קדושה בכל פירות האילן ומתקנים את כל האכילות שיהיו בקדושה.

(פרי צדיק)

סגולה לקיום מצוות מצה כהלכתה היא להתפלל בט"ו בשבט שיזכה למצוות כשרות ומהודרות בחג הפסח.

(אהל יששכר)

כמו כן, ראוי להתפלל על מציאת אתרוג כשר, נאה ומהודר בחג הסוכות הבא.

ט"ו בשבט הוא יום סגולי, וכשם שהאילנות מתחדשים ביום זה, כך האדם יכול לשנות את מעשיו לטובה החל מיום זה, ואף הרשעים ניתן להם כח לחדש מעשיהם.

(מגן דוד - טאלנא)

הליכות חיים

דיני קדימה בברכות

[ע"פ מ"ב סימן ר"א ס"ק ל"ה, פמ"ג פתיחה לברכות סימן י', ספר וזאת הברכה פרק י"ג]

א) סדר הקדימה במאכלים שאין ברכותיהם שוות.

1) המוציא לחם מן הארץ. (2) בורא מיני מזונות. (3) בורא מיני מזונות על אורז. (4) בורא פרי הגפן. (5) בורא פרי העץ, לפי סדר זה: זית, תמר, ענב, תאנה, רימון. (6) בורא פרי האדמה. (7) שהכל. (8) ברכת הריח.

ב) אין דין קדימה לאוכל לפני משקה.

ג) סדר הקדימה בפרי העץ ופרי האדמה.

1) חביב בדרך כלל. (2) שבעת המינים. (3) שלם. (4) העץ.

ד) סדר הקדימה במאכלים שברכותיהם שוות.

1) שבעת המינים. (2) שלם. (3) חביב. (4) גדול.

ה) סדר הקדימה בפת.

1) פת משבעת המינים. (2) פת שלימה. (3) נקיה. (4) חביבה. (5) גדולה.

ו) שבעת המינים קודמים לפרי שמברכים עליו שהיינו. (שו"ת שרגא המאיר ח"ו סימן ד')

ז) כשצריך לברך על פרי שהיינו, יש אומרים שיברך תחילה את ברכת הפרי, ורק אחר כך יברך שהיינו, (הלק"ט ח"א סימן רל"ו),

יש אומרים שתחילה יברך שהיינו, ואחר כך יברך ברכת הפרי, (מ"ב סימן רכ"ה ס"ק י"א, בשם הפמ"ג, וע"ע בשער הציון שם ס"ק י"ב).

וכן נהגו רבותינו הק' ז"ע

מוגש ע"י בית הוראה הלכה למשה - קראלי

באדיבות המו"צ הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

ביאורי חיים

לשונות שונות על קריעת ים סוף

מבקיעין את הנוד, וכן בקיעת קליפת הביצה שיצא ממנה האפרוח בישיעה (ל"ד, ט"ו) ובקעה ודגרה בצלה, שנעשה מכח גידול ונענוע האפרוח שבתוכה, אך לשון קריעה היא מבחוץ, כמ"ש בהושע (י"ג, ח') אפגשם כדוב שכול ואקרע סגור לבם, ובירמיה (ד', ל') כי תקרעי בפור עיניך, וכהנה רבות, והיוצא לפעמים מן הכלל הוא לשון מושאל, ע"כ יש לומר שלשון הכתוב שהשם יתברך הוא המדבר אחז לשון בקיעה, שהוא מבפנים לחוץ, שיצא ההעלם לידי גילוי העליונים למטה, אך בתורה שבע"פ שישראל הם המדברים בלשונם אחזו לשון קריעה מחוץ לפנים התחתונים למעלה, והבן מאד. עכ"ל.

ה) עוד מצאתי בס"ד בספר הנפלא "להתעדן באהבתך", להג"ר אהרן לוי שליט"א (פרשת בשלח עמוד קפ"ב) שהביא מספר "שמעה תפילתי", להג"ר צבי יברוב שליט"א, בשם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, עוד תירוץ ז"ל: אבות דרבי נתן (פל"ג ה"ב) איתא שם: בשעה שעמדו אבותינו על הים, אמר להם משה קומו עברו, אמרו לו, לא נעבור עד שנראה הים נקבים נקבים, נטל משה מטהו והיכה על הים, ונעשה הים נקבים נקבים... אמר להם משה קומו עברו, אמרו לו, לא נעבור עד שנעשה הים בקעה לפנינו, היכה משה על הים ונעשה בקעה לפניהם... אמר להם משה קומו עברו, אמרו לו, לא נעבור עד שנעשה לפנינו גזרים גזרים... ע"ש. וכנגד ג' פעולות אלו, הלשון שונה. עכ"ל.

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בבית הוראה "הלכה למשה" דקהילתינו הק'

קהל הקודש קראלי בארה"ק

הננו להודיע לקהל אנ"ש כי
עקב הסגר יערוך השנה
מן רבינו עט"ר שליט"א
את שולחן הטהור
ד'חמשה עשר בשבת
במתכונת מצומצמת לפי תקנות הבריאות
הודעות פרטיות ישלחו בהקדם

חאליניס ומתחלקים

קול קראלי - 074-7962278

חדש: ניתן להעביר שמות לתפילה בשלוחה 8

הפצת הגליון בירושלים
לע"נ

מרת בלומה בינעט ע"ה
ב"ר יהודה ז"ל

מערכת "אמונת חיים" קראלי
דוא"ל 3118494@gmail.com

ויט משה את ידו וגו', ויבקעו המים. (שמות י"ד, כ"א)

בקובץ "עיון הפרשה" (גליון פ', עניני תפילה, עמוד מ') כתב להעיר על הא דמצינו כמה לשונות בקריעת ים סוף, דהנה בתהלים (קל"ו, י"ג) נקט לשון גזירה, "לגזור ים סוף לגזרים", ובסדר ההגדה איתא 'וקרע לנו את הים' והיינו לשון קריעה, ובלשון התורה כאן בפרשת בשלח (שמות י"ד, כ"א) איתא לשון בקיעה, וכ"ה בתהלים (ע"ח, י"ג), ובנחמיה (ט', י"א) כתיב והים בקעת לפניהם, וצ"ב. ע"כ.

א. נראה לענ"ד לתרץ בס"ד ע"פ מה שכתב במדרש (ילקוט שמעוני פרשת בשלח, פרק י"ד, רמז רל"ד): ויבקעו המים, כל המים שבעולם נבקעו. ומנין אתה אומר אף המים שבבורות ושבישחין ושבערות [ושבכד] [ושבכד] ושכנסו ושבעלוהית ושבחתית נבקעו, תלמוד לומר ויבקעו המים, כל המים שבעולם. ומנין אתה אומר אף המים העליונים והתחתונים נבקעו, שנאמר ראוך מים אלהים וגו' יחילו, אלו העליונים, אף ירגזו תהומות, אלו התחתונים. וכן הוא אומר זורמו מים עבות קול נתנו שחקים, אלו העליונים. אף חצצריך יתהלכו, אלו התחתונים. תהום אל תהום קורא לקול צנורך, ואומר נתן תהום קולו, וכשחזרו, כל המים שבעולם חזרו, שנאמר וישבו המים וכו' כל המים שבעולם חזרו. ע"כ המדרש.

ולפי זה יש לומר שיש ג' לשונות של קריעת ים סוף (א קריעה. ב) גזירה. ג) בקיעה.

1) קריעה – זה על ים סוף.

2) גזירה – זה על המים שבבורות ושבישחין ושבערות ושבכד ושכנסו ושבעלוהית ושבחתית.

3) בקיעה – זה על המים העליונים והתחתונים. והבן.

א) עוד יש לומר בס"ד בדרך דרוש, שהנה "בקיעה", זה ברגע אחד, ו"קריעה", לוקח קצת זמן לקרוע, אולם "לגזור", לוקח יותר זמן, ש"קריעה" משמעו מבלי לדייק שיהיה ישר הקריעה, אולם "לגזור" משמעו לדייק לחתוך ישר. וכאן היה הנס הכל בבת אחת, גם "בקיעה", שזה היה ברגע אחד, וגם "קריעה", אולם קריעה שזה היה במדויק, כמו ש"גוזרים" במדויק, ודו"ק ונפלא בס"ד.

ב) עוד יש לומר בס"ד בדרך דרוש, שהתחיל קריעת ים סוף כמו "קריעה" קטנה, ואח"כ נקרע יותר לאורך הים, וזהו לשון "לגזור", עד "שנבקע" לגמרי. ודו"ק.

ג) עוד יש לומר בס"ד ע"פ מה שכתב במדרש רבה (שמות פרשה כ"א, פיסקה ח'):

ר"מ אומר אמר הקב"ה למשה אין ישראל צריכין להתפלל לפני, ומה אם אדם הראשון שהיה יחידי, עשיתי יבשה בשבילו, שנאמר (בראשית א', ט') יקוו המים מתחת השמים, בשביל "עדה קדושה", שעתידיה לומר לפני זה אלי ואנוהו, (שמות ט"ו, ב), עאכ"ו.

ר' בניא אומר בזכות "אברהם" אני בוקע להם את הים, בעבור מה שעשה, שנאמר (בראשית כ"ב, ג') ויבקע עצי עולה, ואומר ויבקעו המים (שמות י"ד, כ"א).

ר' עקיבא אומר בזכות "יעקב" אני קורע להם את הים, שנאמר (בראשית כ"ח, י"ד) ופרצת ימה וקדמה. ע"כ המדרש.

ולפי זה יש לומר בס"ד שיש שלשה לשונות. "קריעה", "גזירה", "בקיעה", כנגד שלשה שיטות במדרש זה.

1) "גזירה", בשביל "עדה קדושה" שיאמרו זה אלי ואנוהו.

2) "קריעה", בזכות "יעקב".

3) "בקיעה", בזכות "אברהם". והבן.

ד) ועתה מצאתי בס"ד עוד ביאור בהגדה של פסח "שם משמאל" (עמוד ק"ה) שכתב ז"ל: וביאר הרב ז"ל בסידור שיש בזה שינוי בין דברי הזוה"ק לדברי האריז"ל, לדברי הזוה"ק נתעלה הגילוי ונכלל בהעלם, ולדברי האריז"ל הוא בהיפוך שיצא ההעלם לידי גילוי, ובדאי אלו ואלו דברי אלקים חיים, שע"י סילוק המסך עלו התחתונים למעלה והעליונים למטה, ויש לומר שזהו ההפרש בלשון בין בקיעה, ובין קריעה, שלשון בקיעה היא מבפנים לחוץ, כלשון שמא יבקע הנוד, כשהאדים של היין שבתוכו מתפשטין